

Arandelovac, 8-11, oktobar 2003., Hotel IZVOR
IV MEĐUNARODNA IZLOŽBA I SAVETOVANJE

KAMEN 2003 STONE

Organizatori:

Savez inženjera Srbije i Crne Gore
Jugoslovenski komitet za površinsku eksploataciju
Rudarsko-geološki fakultet Univerziteta u Beogradu
DP Knjaz Miloš - Arandelovac
Hidrostone - Lipovac - Topola
Timotijević - Topola
DP Venčac - Arandelovac
Društvo arhitekata Beograda
Savez arhitekata Srbije
Tekon sistemi - Beograd
Skupština Opštine Arandelovac

U organizaciji učestvuju:

Ministarstvo rudarstva i energetike Republike Srbije
Ministarstvo za nauku, tehnologije i razvoj Republike Srbije
Ministarstvo za zaštitu prirodnih bogatstava i životne sredine Republike Srbije
Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Crne Gore
Privredna komora Republike Srbije
Privredna komora Republike Crne Gore
Savez inženjera rudarstva, geologije i metalurgije Republike Makedonije
Elektroprivreda Republike Srbije

SAVETOVANJE

Informatika, menadžment, ekologija i standardi

IMES'03

Arandelovac, 8-11. oktobar 2003., Hotel IZVOR

Arandjelovac, 8-11, October 2003., Hotel IZVOR
IV INTERNATIONAL EXHIBITION AND CONFERENCE

KAMEN 2003 STONE

Organized by:

Association of Engineers of Serbia and Montenegro
Yugoslav Opencast Mining Committee
Faculty of Mining and Geology, University of Belgrade
PC Knjaz Milos - Arandjelovac
Hidrostone - Lipovac - Topola
Timotijevic - Topola
PC Vencac - Arandjelovac
Association of Belgrade Architect
Union of Architects of Serbia
Tekon Systems - Belgrade
Municipality of Arandjelovac

In organization associate:

Ministry of Mining and Energy of the Republic of Serbia
Ministry of Science, Technology and Development of Republic of Serbia
Ministry for Protection of Natural Resources and Environment of Republic of Serbia
Ministry of Industry, Energy and Mining of the Republic of Montenegro
Serbian Chamber of Commerce and Industry
Montenegro Chamber of Commerce
Union of Mining, Geology and Metallurgy Engineers of Republic Macedonia
Electric Power Industry of Serbia

SAVETOVANJE

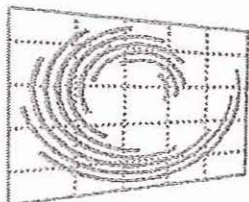
Informatika, menadžment, ekologija i standardi

IMES'03

Arandelovac, 8-11. oktobar 2003., Hotel IZVOR

Organizatori / Organizers

Savez inženjera Srbije i Crne Gore / Association of Engineers of Serbia and Montenegro
Jugoslovenski komitet za površinsku eksploataciju / Yugoslav Opencast Mining Committee
Rudarsko geološki fakultet Univerziteta u Beogradu / Faculty of Mining and Geology, University of Belgrade
Hidrostone - Lipovac - Topola / Hidrostone - Lipovac, Topola
Timotijević - Topola / Timotijević - Topola
DP Venčac - Arandelovac / PC Vencac - Arandjelovac
Društvo arhitekata Beograda / Association of Architects of Belgrade
Savez arhitekata Srbije / Union of Architects of Serbia
Tekon sistemi - Beograd / Tekon Systems - Belgrade
Skupština Opštine Arandelovac / Municipal Assembly of Arandjelovac

Arandelovac, 8-11, oktobar 2003., Hotel IZVOR

IV MEĐUNARODNA IZLOŽBA I SAVETOVANJE

KAMEN 2003 STONE

Arandelovac, 8-11, October 2003., Hotel IZVOR

IV INTERNATIONAL EXHIBITION AND CONFERENCE

U organizaciji učestvuju / In organization associate

Ministarstvo rudarstva i energetike Republike Srbije / Ministry of Mining and Energy of the Republic of Serbia
Ministarstvo za nauku, tehnologije i razvoj Republike Srbije / Ministry of Science, Technology and Development of Republic of Serbia
Ministarstvo za zaštitu prirodnih bogatstava i životne sredine Republike Srbije / Ministry for Protection of Natural Resources and Environment of Republic of Serbia
Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva Republike Crne Gore / Ministry of Industry, Energy and Mining of the Republic of Montenegro
Privredna komora republike Srbije / Serbian Chamber of Commerce and Industry
Privredna komora Republike Crne Gore / Montenegro Chamber of Commerce
Savez inženjera rudarstva, geologije i metalurgije Republike Makedonije / Union of Mining, Geology and Metallurgy Engineers of Republic Macedonia

Arandelovac / Arandjelovac

8. – 11. oktobar 2003. / 8. – 11. October 2003

IV MEĐUNARODNA IZLOŽBA I SAVETOVANJE "KAMEN 2003" - ZBORNİK RADOVA
IV INTERNATIONAL EXHIBITION AND CONFERENCE "STONE 2003" - PROCEEDINGS

Izdavač / Publisher

Jugoslovenski komitet za površinsku eksploataciju
Yugoslav Opencast Mining Committee

Urednik / Editor

Prof. Dr Vladimir Pavlović

Tehnička priprema / Technical design

Zinka Vujinović, dipl. inž. rud.
Tomislav Šubaranović, dipl. inž. rud.
Dragan Milošević
Dejan Stevanović

Grafičko rešenje korica

dizajner / designer
Dragan Milošević
Dejan Stevanović

Tiraž / Copies

300 primeraka

Štampa / Printed

Grafičko-izdavačko preduzeće "Zapis" - Arandelovac

® Sva prava zadržava izdavač

® All rights reserved

Štampanje zbornika radova IV međunarodne izložbe i savetovanja "KAMEN 2003" pomogli su:
Ministarstvo za nauku, tehnologije i razvoj Republike Srbije,
Ministarstvo rudarstva i energetike Republike Srbije
Ministarstvo za zaštitu prirodnih bogatstava i životne sredine Republike Srbije

NAUČNI SAVET
SCIENTIFIC COUNCIL

Prof. Dr Vladimir Pavlović

Prof. Dr Andrija Lazlć

Prof. Dr Milan Cvetković

Prof. Dr Milan Kukrika

Prof. Dr Miloje Ilić

Prof. Dr Petar Arsić

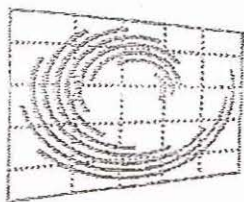
Dr Mirko Cvetković

Mr Igor Marić

S A D R Ž A J

Goran Babić, Božidar Manić URBANI MOBILIJAR OD PRIRODNOG KAMENA URBAN NATURAL STONE FURNITURE	1
Dejan Bogdanović MERENJE BRZINE PROSTIRANJA ELASTIČNIH SEIZMIČKIHTALASA SA ASPEKTA ODREĐIVANJA MILISEKUNDOGINTERVALA USPORENJA THE MEASUREMENT OF ELASTIC SEISMIC WAVES SPREADING VELOCITYFROM THE ASPECT OF DETERMINING THE MILLISECONDINTERVAL OF RETARDATION	6
Vladimir Čebašek, Nebojša Gojković, Jovan Radojević UTICAJ TEHNOLOGIJE EKSPLOATACIJE NA GEOMEHANIČKA SVOJSTVA STENSKOG MASIVA EXPLOATATION TECHNOLOGY INFLUENCE ON ROCK MASS GEOMECHANICAL PROPERTIES.....	14
Miloje Ilić, Zoran Miladinović, Lidija Marčeta MOGUĆNOST PROIZVODNOG REAKTIVIRANJA LEŽIŠTA SPILITA TEŠIČA MAJDAN U SELU RIPNJU KOD BEOGRADA THE POSSIBILITY OF REACTIVATION OF THE SPILITE DEPOSIT OF TEŠIČA MAJDAN IN THE VILLAGE OF RIPANJ NEAR BELGRADE	20
Rajko Kondžulović, Zoran Draško, Novak Blečić SPECIFIČNOSTI GEOLOŠKOG DOKUMENTOVANJA NA LEŽIŠTIMA ARHITEKTONSKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA THE CHARACTERISTICS OF GEOLOGICAL DOKUMENTATION FOR THE DEPOSITS OF ARCHITECTURAL-BUILDING STONE	28
Rajko Kondžulović, Zoran Draško, Novak Blečić PROBLEMATIKA BILANSIRANJA REZERVU PRI POVRŠINSKOJ EKSPLOATACIJI THE PROBLEMS OF ESTIMATING ECONOMIC RESERVES DURING OPENCAST EXPLORATION	32
Lazar Kričak, Ninko Purtić, Petar Krunić, Dragan Bogunović IMPULS PALJENJA KOD ELEKTRIČNIH DETONATORA FIRING IMPULSE OF ELECTRIC DETONATORS.....	36
Slobodanka Krstović, Vladimir Mitrović, Branko Leković PROMENE PETROFIZIČKIH PARAMETARA REZERVOAR STENA U PROCESU RAZRADE NAFTNIH LEŽIŠTA RESERVOIR ROCKS PETROPHYSICS PARAMETERS CHANGES DURING DEVELOPMENT OF OIL DEPOSITS.....	44
Plamen Vassilev Malinov THE BANKS – SOURCES OF FINANCE CREDIT FACILITIES.....	51
Igor Marić, Mila Pucar FASADE JAVNIH OBJEKATA OD PRIRODNOG KAMENA NATURALE STONE PUBLIC BUILDINGS FASADES.....	58

Svetomir Maksimović, Andica Kričković PROBLEMI ODVODNJAVANJA POVRŠINSKOG KOPA GLINE KALVARIJA - JUGOBANAT BANATSKI KARLOVAC A PROBLEM OF DEWATERING THE CLAY OPEN PIT MINE KALVARIJA - JUGOBANAT, BANATSKI KARLOVAC	64
Vladimir Pavlović, Andrija Lazić USKLAĐIVANJE KAPACITETA ELEMENATA DISKONTINUALNIH SISTEMA NA POVRŠINSKIM KOPOVIMA MATCHING OF DIASCONTINUOUS SYSTEM ELEMENTS CAPACITY AT OPEN PIT MINES.....	68
Žarko Pejatović PRIKAZ REZERVI I KVALITETA ARHITEKTONSKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA IZ LEŽIŠTA VISOČICA KOD SPUŽA REPUBLIKA CRNA GORA, SA OSVRTOM NA PRIMIENJENU TEHNOLOGIJU RADA PRESENTATION OF THE RESERVES AND THE QUALITY OF THE ARCHITECTURAL- BUILDING STONE FROM THE VISOCICA DEPOSIT NEAR SPUZ, THE REPUBLIC OF MONTENEGRO, WITH REVIEW OF THE APPLIED TECHNOLOGY.....	75
Radomir Simić, Aurel Prstić, Goran Dimkić TEHNOLOŠKA VALORIZACIJA BAZALTNE RUDE LEŽIŠTA VRELO I DONJE JARINJE TECHNOLOGICAL VALORISATION OF BASALT ORE FROM VRELO AND DONJE JARINJE DEPOSITS.....	84
Slobodan Stanić, Petar Stošić ISTRAŽIVANJE KAMENA PRIMENOM SEIZMIČKIH METODA EXPLORATION OF STONE APPLYING OF SEISMIC METHODS	93
Petar Stošić, Slobodan Stanić ZNAČAJ PRIMENE SEIZMIKE MINIRANJA PRI EKSPLOATACIJI KAMENA IMPORTANCE OF APPLICATION MINING SEISMIC IN STONE EXPLOITATION	100
Radule Tošović, Lajoš Seke JUVELIRSKI MINERALNI RESURSI ŠUMADIJE (SRBIJE) GEM RAW MATERIALS RESOURCES OF SHUMADIA (SERBIA).....	106
Radule Tošović SPECIFIČNOSTI IZVORA RUDNIH ELEMENATA/KOMPONENATA KAO SEGMENTA GENETSKOG MODELA LEŽIŠTA JUVELIRSKIH MINERALNIH SIROVINA SRBIJE SPECIFICS OF SOURCE OF ORE ELEMENTS/COMPONENTS AS A SEGMENT OF GENETIC MODELLING OF RAW MATERIAL DEPOSITS OF SERBIA	112
Nikola Malešević, Radule Tošović KRATAK OSVRT NA TEHNOLOŠKE FAKTORE GEOLOŠKO-EKONOMSKE OCENE LEŽIŠTA JUVELIRSKIH MINERALNIH SIROVINA SRBIJE A BRIEF REVIEW OF TECHNOLOGICAL FACTORS OF GEOLOGICAL- ECONOMIC EVALUATION OF GEM RAW MATERIAL DEPOSIT OF SERBIA	117

Arandjelovac, 8-11. oktobar 2003., Hotel IZVOR

IV MEĐUNARODNA IZLOŽBA I SAVETOVANJE

KAMEN 2003 STONE

Arandjelovac, 8-11. October 2003., Hotel IZVOR

IV INTERNATIONAL EXHIBITION AND CONFERENCE

URBANI MOBILIJAR OD PRIRODNOG KAMENA

URBAN NATURAL STONE FURNITURE

Goran Babić¹, Božidar Manić²

APSTRAKT

Prirodni kamen kao kulturološki fenomen predstavlja jedinstven spoj prirode i civilizacijskog razvoja nekog društva.

Danas prirodni kamen ima izuzetno široku primenu u urbanom prostoru, od popločavanja ulica i trgova, preko oblaganja savremenih čelično-betonskih građevina do izrade elemenata urbanog mobilijara.

U radu se ukazuje na raznovrsne uticaje koji su imali razvoj tehnologije, savremena ekološka i estetička misao na oblikovanje javnih prostora u gradu, posebno na stvaranje urbanog mobilijara.

ABSTRACT

Natural stone as a cultural phenomenon represents the unique juncture of nature and society civilization development.

Today, natural stone is very widely used in urban space, starting with pavements of streets and squares, through cladding modern concrete and steel building facades, to manufacturing of urban furniture elements.

This paper deals with various influences of technology development, contemporary ecological and esthetic thought on design of public city spaces and especially urban furniture.

¹ Goran Babić, d.i.a, stručni saradnik, Arhitektonski fakultet, Beograd

² Božidar Manić, d.i.a, istraživač-stipendista, Institut za arhitekturu i urbanizam Srbije, Beograd

U savremenim metropolama prirodni kamen doživljava raznovrsnu primenu, najčešće u kombinaciji sa drugim materijalima (drvo, staklo, razne vrste metala i dr.) u različitim vrstama obrade i namene.

To je posledica globalizacije koja je unela novi duh različitosti, sa svim svojim specifičnostima, tako da na nekom evropskom trgu možemo naići na kamen iz Brazila, drvo iz Gabona, čelik iz Japana i sve to kao deo urbane scenografije pretočene u dobro modelirani urbani mobilijar stručnjaka iz nekog drugog dela sveta.

Izuzetan značaj koji imaju razvoj tehnologije i savremena estetska misao na savremeno oblikovanje (stvaranje) urbanog mobilijara, nije umanjila uticaj tradicije u nekim kulturnim prostorima. Tako se u Mediteranu, u izradi urbanog mobilijara, prirodni kamen koristi najčešće samostalno, uglavnom sa lica mesta ili bliže okoline, na način kako se prethodnih vekova obrađivao i primenjivao (špikovan, poliran, itd.) (Slika 4).

Kao takav prirodni kamen je bio i ostao kulturološki fenomen i nezavisno od podneblja i civilizacijske epohe ostaće urbana konstanta za sva vremena.

LITERATURA

1. Bazik Dragana, *Ponuda gradske scene - potencijali mikroprostora grada*. Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1995.
2. Bazik Dragana, *Scenario života u gradu - proces nastajanja gradske scenografije*. Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1995.
3. Boyer Annie i Elisabeth Rojat-Lefebvre, *Amenager les espaces publics - Le mobilier urbain*. Le Moniteur, Paris, 1994.
4. Brambilla Roberto i Gianni Longo, *For pedestrians only - Planning, Design and Management of Traffic-Free Zones*. Whitney Library of Design, New York, 1977.
5. Cartwright Richard M., *The Design of Urban Space*. The Architectural Press Ltd, London, 1980.
6. Cerver Francesco Asensio, *Urban Spaces I (Streets nad Squares)*. Francesco Asensio Cerver, Barcelona, 1994.
7. grupa autora, *Fussgängerstadt*. Callwez Verlag, München, 1977.
8. grupa autora, *Fussgängerzonen*. Karl Krämer Verlag, Stuttgart, 1977.
9. Petrović Zoran B., *Tragajući za arhitekturom*. Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1981.
10. Radović Ranko, *Forma grada - osnove, teorija i praksa*. Orion art-Stilos, Beograd-Novi Sad 2003.